

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 4 ประเด็น คือ ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่คณะผู้วิจัยได้เลือกสุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจงซึ่งประกอบด้วย แกนนำและสมาชิกขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชนจากภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย จำนวน 24 องค์กร ประกอบด้วย สหพันธ์เกษตรกรภาคเหนือ (สกน.) สมัชชานักวิชาการเพื่อคนจน เครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม กลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย สมัชชาเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน (สป.อ.(1)) คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคอีสาน ศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นเพื่อการพัฒนา ศูนย์สังคมพัฒนา สังคมชนบท นครราชสีมา กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านกรูด กลุ่มอนุรักษ์ท้องถิ่นบ่อนอก โครงการการจัดการทรัพยากรชายฝั่งภาคใต้ โครงการพื้นที่ชุ่มน้ำนานาชาติ – ประจำประเทศไทย คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคเหนือตอนล่าง และภาคกลาง เครือข่ายเกษตรกรมัยยั้งยืน เครือข่ายโรงเรียนธรรมชาติเพื่อการพัฒนาชุมชนชาวไทยภูเขา กลุ่มพิทักษ์รักษาท้องถิ่น คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย (ครป.) คณะกรรมการประสานงานองค์กรสิทธิมนุษยชน (กปส.) สมัชชาคนจน เครือข่ายประชาชนเพื่อการเลือกตั้ง (P – Net) เครือข่ายผู้หญิงกับรัฐธรรมนูญ สมาพันธ์ประชาธิปไตย กรีนพีซ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้และ เครือข่ายต่อต้านการคอร์รัปชัน

โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งได้แก่สมาชิกขององค์กรจาก 24 องค์กรๆ ละ 20 คน รวม 480 คน และผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งได้แก่แกนนำขององค์กรจาก 24 องค์กรๆ ละ 2 คน รวม 48 คน

ตารางที่ 3.1 จำนวนผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ

องค์กรเครือข่ายภาคประชาชน	จำนวนผู้ให้ข้อมูล (คน)	
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ
1. สหพันธ์เกษตรกรภาคเหนือ (สกน.)	20	2
2. สมัชชานักวิชาการเพื่อคนจน	20	2
3. เครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม	20	2

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

องค์กรเครือข่ายภาคประชาชน	จำนวนผู้ให้ข้อมูล (คน)	
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ
4. กลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย	20	2
5. สมัชชาเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน (1ป (สยก.อ.(1))	20	2
6. คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคอีสาน	20	2
7. ศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นเพื่อการพัฒนา	20	2
8. ศูนย์สังคมพัฒนา สังคมณฑล นครราชสีมา	20	2
9. กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านกูด	20	2
10. กลุ่มอนุรักษ์ท้องถิ่นบ่อนอก	20	2
11. โครงการการจัดการทรัพยากรชายฝั่งภาคใต้	20	2
12. โครงการพื้นที่ชุ่มน้ำนานาชาติ – ประจำประเทศไทย	20	2
13. คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคเหนือตอนล่าง และภาคกลาง	20	2
14. เครือข่ายเกษตรกรมัยยิ่น	20	2
15. เครือข่ายโรงเรียนธรรมชาติเพื่อการพัฒนาชุมชนชาวไทยภูเขา	20	2
16. กลุ่มพิทักษ์รักษ์ท้องถิ่น	20	2
17. คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย (ครป.)	20	2
18. คณะกรรมการประสานงานองค์กรสิทธิมนุษยชน (กปส.)	20	2
19. สมัชชาคนจน	20	2
20. เครือข่ายประชาชนเพื่อการเลือกตั้ง (P – Net)	20	2
21. เครือข่ายผู้หญิงกับรัฐธรรมนูญ	20	2
22. สมาพันธ์ประชาธิปไตย	20	2
23. กรีนพีซ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	20	2
24. เครือข่ายต่อต้านการคอร์รัปชัน	20	2
รวม	480	48

ทั้งนี้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณได้รับกลับมา จำนวน 464 ชุด ส่วนแบบสัมภาษณ์
นั้นได้รับกลับมา 40 ชุด จึงได้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กลับมาคิดเป็นร้อยละ 95.45

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับสมาชิกองค์กรเครือข่ายภาคประชาชน ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้นำแกนนำองค์กรเครือข่ายภาคประชาชน โดยประเด็นคำถามหลักจะเป็นประเด็นที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับสมาชิกขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชน ใช้สำหรับเก็บข้อมูลจากสมาชิกขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชนทั้ง 24 องค์กร จำนวน 480 คน โดยแบ่งคำถามออกเป็น 6 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของบุคคล แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม/องค์กร

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชน

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อจำกัดพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชน

ตอนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับผลของพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชน

ตอนที่ 6 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชน

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้นำและแกนนำขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชน ทั้ง 24 องค์กร จำนวน 48 คน โดยแบ่งคำถามออกเป็น 6 ส่วนสำคัญ คือ

1. ปัจจัยพื้นฐานของบุคคล
2. รูปแบบพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชน
3. ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชน
4. ปัญหาและข้อจำกัดพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชน
5. ผลของพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชนที่มีต่อ

การเมืองในระบบประชาธิปไตยของไทย

6. แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชนที่พึงปรารถนา

2.2 การสร้างเครื่องมือ

2.2.1 การสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์สำหรับการสนทนากลุ่มมีขอบข่ายดังนี้ คือ ข้อมูลส่วนตัวด้านปัจจัยพื้นฐานของบุคคล พัฒนาการของพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชนก่อนมีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ลักษณะ รูปแบบพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชนภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชนภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และปัญหาและข้อจำกัดของพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชน

2.2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

- 1) ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ
- 2) สร้างข้อคำถามโดยอาศัยเนื้อหาที่กำหนดไว้ในข้อ 2.1 แล้วนำไปทดสอบกับประชาชนองค์กรเครือข่ายภาคประชาชนที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง
- 3 นำแบบสอบถามที่ได้มาทำการปรับปรุงแก้ไข

2.2.3 นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินงานการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

3.1 การรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ในส่วนของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้มีการอบรมผู้ช่วยนักวิจัยให้เข้าใจประเด็นสาระสำคัญในข้อคำถามต่างๆ แล้วจึงลงพื้นที่เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา ทฤษฎี และแนวคิดต่างๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังจะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับองค์กรเครือข่ายภาคประชาชนมาไว้ประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพผสมกับเชิงปริมาณด้วย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

4.1 ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการสอบถามสมาชิกขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชนนั้น ข้อคำถามในตอนต้นที่ 1 ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานของบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และการเข้ามีส่วนร่วมกิจกรรมของกลุ่ม/องค์กร หาค่า

ร้อยละ ส่วนตอนที่ 2 – 6 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สำหรับข้อมูลที่เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ใช้สัมภาษณ์ผู้นำและแกนนำนั้น จะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นสำคัญ

4.2 การนำเสนอข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เพื่อเสนอเป็นรูปตารางประกอบการบรรยาย โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าคะแนนที่แสดงถึงระดับความคิดเห็นดังนี้

คะแนน	ระดับความคิดเห็น
4.51 – 5.00	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มาก
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

